

Jesper Wung-Sung

***Kopierne* – et undervisningsforløb**

Christina Leth

CFU Aalborg

3.10.2011

Dagens plan

- Præsentation af klasse og kontekst
- Begrundelse for valg af *Kopierne*
- Analytisk gennemgang af romanen
- Opsamling: hvad ender vi med at fokusere på i undervisningsforløbet?
- Et muligt bud på et undervisningsforløb (spørgsmål, svar, 'stop-op-opgaver' osv.)

PAUSE

Dagens plan - fortsat

- Et muligt bud på et undervisningsforløb - fortsat
- Hvordan kan *Kopierne* indgå i afgangsprøven?
 - Forslag til fordybelsesområder
 - Forslag til prøveoplæg
 - Forslag til perspektivering
- Hvilke områder af *Kopierne* kan bruges tværfagligt/perspektiveres til andre fag (religion)
 - Etik, rettigheder, magt/afmagt, ansvar
- Evaluering/tilbage melding

Klasse og kontekst

- 8. klasse
- 25 elever
- God blanding (stærke, svage, tosprogede, motiverede, pubertetsramte = NORMAL)
 - Overvægt af bulderbasser og sprogligt svage
- Kommende besøg af JWS
- Nyeste roman (2010)

Hvorfor *Kopierne*?

- Rammer bredt
 - Der er rigtigt meget at hente også i det synlige/øverste lag
 - Mulighed for mange konkrete og strukturerede opgaver
- Anderledes handling
 - Ingen stoffer, skilsmisser, fester osv.
- Anderledes genre
 - Meningsfuld/relevant/nutidig science fiction
- Almenmenneskelige temaer

Tid, sted

- Historisk tid (hvornår)
 - Uenighed: naivitet eller for meget X-files?
- Handlingens tid (hvor lang)
 - Et halvt års tid
- Sted
 - 'et sted i DK'
 - Provinsen
 - I periferien, i udkanten (konkret og symbolsk)

Miljø

- Socialt miljø
 - Helt almindeligt, gennemsyret af normalitet
- Psykologisk miljø
 - Angst, ensomhed, forfølgelse, kamp for overlevelse osv.

Kontrastfyldt

– når det normale bliver afvigende

Komposition

- Ydre komposition
 - Kapitel 1-8
 - 20. aug. kl. 00:43. I skoven – 8. okt. kl. 23:57. I skoven
 - Efterår. Nat – Vinter
 - Side 129 – 165 (sidetal sporadisk til sidst)
- Indre komposition
 - Kronologisk fremadskridende med tilbageblik/flash back (obs på synsvinkel)

Personer

– funktion, udvikling og afvikling

Jonas

- Sympatisk.
- Uskyldig, rammes af livet.
- Kriseforløb.
- Udvikling. Afvikling.

Ian

- Afklaret.
- Robust – tør sandheden.
- Fast og stabil leder af den lille flok.
- Vigtig 'sparringspartner' for Jonas (og dermed læseren).

Ronnie og Maria

- Ronnie: Deaktivering begyndt? Tumlingen.
Den de andre samles om at drage omsorg for.
- Maria

Fortæller og synsvinkel

- Jeg-fortæller.
- Indre synsvinkel.
- I starten primært bagudsyn (efter): I chok, holder fast i sin historie/fortid.
- I midten skiftende: diffus, erkendelsesproces.
- Til sidst udelukkende medsyn (samtidig): afklaret, har sluppet fortid, der er kun et 'nu'.
- God mulighed for at få tydeliggjort forskellen på bagudsyn og flash back! Nutid og datid!

Fortælle teknik

- kommunikationsformer

- ”Folkets stemme.”
- Dialogerne mellem de tre drenge – meget at komme efter.
- ’Kommunikation’ mellem Jonas og indbygget læser – snedig og effektiv.
- Jonas’ egne tanker og refleksioner.

Sprog

- Jonas' afvikling afspejler sig i sproget
 - Flydende, usammenhængende, staccato-agtigt, vrøvlende.
 - Helt korte sætninger, primært helsætninger uden led, adskilt af punktum.

Tema og budskab

Opsamling

- hvad er det vigtigste i romanen?
- Det der sker med Jonas (katalysator)
 - Hvad sker der helt konkret med Jonas?
 - Hvad gør det ved ham?
 - Hvilke virkemidler bruger teksten til at vise dette?
 - Hvilke virkemidler bruger teksten til at få det til at rage os?

Fokuspunkter i undervisningen

- Miljø – kontrast
- Ydre komposition – kapitelinddeling
- Personer – Jonas' udvikling og afvikling, indbyrdes relationer og rollefordeling
- Fortæller – medsyn og bagudsyn
- Fortælle teknik – kommunikation
- Sprog

Hvad gør vi så??

Hvilke opgaver kender jeg på forhånd?

- Kontraktmodel
 - Hjem – ude – hjem
- Udviklingslinje
- Tidslinje
- Viser at Jonas aldrig kommer hjem.
- Jonas' udvikling og afvikling.
- Ovennævnte over tid – komposition.

Uv-forløb - arbejds gang

- Kapitel 1-3
- Kapitel 4-8
- 20. august kl. 00:43 – 8. oktober kl. 23:57
- Efterår. Nat – Efterår. Dagslys
- Vinter (s. 97) - Vinter (s. 128)
- Side 123 – slut

Faste opgaver

Kapitel	Ydre plan (handling – hvad sker der med Jonas?)	Indre plan (Jonas – hvad gør det ved ham?)	? !
1	Fodboldkamp, trælar Maria, skildpadde Ser dreng i skovkanten Kommer hjem, afvises af forældre, låses ude	Sejrsrus, usårlig Forelsket Forvirret	Mærkelig bog! Mærkelig start! Hvem snakker han til? Hvorfor råber han? Hvad mener han?

Formål

- At strukturere elevernes læsning.
- At tvinge dem til at holde øje med Jonas' udvikling.
- At give dem mulighed for selv at opdage når noget ikke stemmer.

Kapitel 1-3 (hjem)

Ydre plan (handling – hvad sker der med Jonas?)	Indre plan (Jonas – hvad gør det ved ham?)	Fokuspunkter
Fodboldkamp, trælar Maria, skildpadde <u>Ser dreng i skovkanten</u>	Sejrsrus, usårlig Forelsket	Tid, sted, miljø Personkarakteristik
Kommer hjem, afvises af forældre, låses ude. Ser 'sig selv'.	Forvirret	Fortæller Medsyn, bagudsyn
To mænd kommer – samme tøj på som mor og far. Stikker af – flygter til skoven. <u>Reddes af drengen fra skovkanten.</u>	Bange, noget stemmer ikke. Tror det er et mareridt, kniber sig selv i armen.	

Opstart – kom i gang opgaver

- Læs kapitel 1-3
- Besvar følgende spørgsmål:
 1. Hvad er dit førstehåndsindtryk af bogen efter at du har læst de første tre kapitler?
 2. Er der noget du undrer dig over? Noget du studser over? Noget du synes er mærkeligt?
 3. Hvordan starter kapitlet? Kan du forklare det med et fagligt begreb?
 4. Kan vi allerede nu sige noget om Tid, Sted, Miljø?
 5. Hvad ved vi allerede nu om hovedpersonen?

Andre spørgsmål til kapitel 1-3

Nedslag (kommunikation)	Spørgsmål
<p>"HVAD ER JEG SÅ?" (s. 7)</p> <p>"Kender du den der tanke: <i>Det kunne være en roman. Gør du?</i>" (s. 7) ... "Kender du den der følelse: <i>Aldrig har jeg været så meget MIG! så hel. Så rigtig. Gør du?</i>" (s. 7)</p> <p>"Så sagde hun: 'Gør det meget ondt?' <i>Gør det meget ondt? GØR DET MEGET ONDT?</i> Det var selvfølgelig trælåret, Maria hentydede til. Men nu er jeg ved at tude. Gør det meget ondt?!" (s. 8-9)</p>	<p>Hvorfor den start? Hvad går det ud på?</p> <p>Hvem er det 'du' han henvender sig til? Og hvad mener han?</p> <p>Maria taler om trælåret – hvad mon han selv hentyder til?</p>

Opsamling kapitel 1-3

- De tre første kapitler indledes med et 'kender du det?', og vi har konstateret at det 'du' som Jonas henvender sig til er læseren.
- Vi ved ikke hvorfor han gør det.
- Vi har lagt mærke til at der for det meste skrives i datid, men at det skifter til nutid når Jonas taler direkte til os.
- Vi har også lagt mærke til at der også nogle gange skiftes til nutid 'midt i det hele':
 - *Det var selvfølgelig trælåret, Maria hentydede til. Men nu er jeg ved at tude.(s. 8-9)*
 - *Maria lo. Hun lo kort, men hjerteligt. Jeg kan stadig høre hendes latter.(s. 10)*
- Det forklarer hvorfor vi syntes det var som om han fortalte et andet sted fra. Det meste af de tre første kapitler er fortalt i bagudsyn, men i glimt skifter det til medsyn. Så vi har ret! Vi ved bare ikke, hvor han er henne. Endnu.

Kapitel 4-8 (ude)

- lærers opgave og udfordring:

- At bide sig selv i tungen og holde k...
- At nedskrive elevernes forslag til stikord på tavlen.
- At holde eleverne fast på det indre plan: Hvad sker der med Jonas? Hvordan har han det? Hvordan kan man se det?
- At henlede opmærksomheden på passager som kan give mulige svar på tidligere undre-spørgsmål.
- At stille 'dumme' spørgsmål der tvinger til refleksion.
- At kaste bolde op i luften til senere brug.

Ydre plan, handling

- hvad sker der med Jonas?

- Skjuler sig i skoven. Sætter fælder op (vildsvin og KB'ere).
- Overhører mændenes (KB'ere) samtale: Den, 100 % organisk materiale, deaktivering.
- Går mod Vest. Skal finde et skib.
- Vover sig ind til byen efter mad, stikker af fra Ian.
- Ser mor og far i forretning sammen med den rigtige Jonas (vrede).
- Opdages af KB'ere, men slipper fri og stikker af.
- **Ronnie kommer til.**
- Ronnie har stjålet en af KB'ernes stave.
- Får forklaringen: Jonas skabt for syv år siden, Ian skabt for tre år siden.
- Efemeriske – forgår af sig selv.
- Ronnie har også hørt om skibet.

Indre plan, Jonas

- hvad gør det ved ham?

- Forvirret, træt, ophidset – stiller mange spørgsmål.
- Hjælpeløs, handlingslammet. Ikke meget bevendt.
- I chok, nægter, gør modstand. Vil ikke – græder og råber.
- Kommer i tvivl.
- Forsøger at skabe mening (straf?)
- Begyndende erkendelse/accept. Rolig og fattet.
- Vil generobre sit liv – vil gøre oprør.

Fokuspunkter

- Jonas' udvikling og reaktioner.
- Kommunikation (samtaler, spørgsmål).

Opgaver – kapitel 4-8

- Jonas bliver ved med at referere til det trælar han fik i fodboldkampen. Hvorfor gør han det? Hvad er et trælar? Har nogen prøvet at få et trælar? Hvordan føles det?
- Hvor retter Jonas sin vrede hen i kapitel 6? (ud mod andre) og i kapitel 7? (ind mod sig selv).
- Hvad siger det om den udvikling han gennemgår?
- Udviklingslinje påbegyndes.

Nedslag

- ”Vi kan afsløre det hele! Sagde jeg. Til hvem, sagde Ian tonløst. (...) Hvem skulle være interesserede i vores historie, når vi ikke er .. er .. Rigtige. Vi må da have vores rettigheder! (...)” (s. 45-46)

Spørgsmål

- Hvornår er man virkelig nok til at have rettigheder?
- Kan man sætte en grænse mellem at være nogen og noget? Hvor går den i så fald?
- Hvad er forskellen på rettigheder og pligter?
- Hvad er forholdet mellem rettigheder og pligter?
- Kender vi til eksempler fra den virkelige verden hvor ovennævnte er relevant at forholde sig til?
 - Genmanipulation'
 - Kloning
 - Børn fødes med det formål at redde/helbrede storebror eller – søster.
- **Formål: At klæde eleverne på til de afsluttende opgaver om tema og budskab.**

Nedslag

”Hvad betyder *efemeriske*? Det betyder, at vi forsvinder, sagde Ian. At hvis de ikke fanger os, forgår vi af os selv. Hvordan det? spurgte jeg. Han trak på skuldrene. Måske deaktiverer vi os selv.” (s. 46)

Spørgsmål

- Hvad betyder *efemerisk* – at noget forgår.
 - ”Det betyder nok bare, at de rådner op, når de dør. Ligesom hvis de var rigtige mennesker.”
- Hvad betyder *deaktivering*?
- **Formål: at ’plante’ ordet og samtalen i elevernes bevidsthed. Primært lans sidste bemærkning om deaktivering. Skal bruge begrebet igen senere (s. 110-111).**
- **Formål: at klæde eleverne på til de afsluttende opgaver om tema og budskab.**

Opsamling kapitel 4-8

- Flere ting er faldet på plads
 - Vi kan se på vores udviklingslinje at Jonas' orden er kastet ud i kaos, og det giver os en forståelse af forholdet mellem medsyn og bagudsyn. Jonas henter hele tiden svar og argumenter i en 'fortid' som han er ved at erkende er falsk.
 - Jonas er ved at 'finde sig til rette', og det gør også at vi har nemmere ved at følge med. Det er jo os han tit taler til (kobling til hovedperson – litterært virkemiddel).
 - Ting begynder at give mening nu – fx det med trælåret i starten (GØR DET MEGET ONDT??) Den smerte han i virkeligheden taler om, er den der stammer fra alt det han siden er blevet udsat for og skal forholde sig til.
 - Det begynder at gå op for os hvor grotesk det hele egentlig er.

20. aug. kl. 00:43.
- 8. oktober kl. 23:57

(stadig ude)

Ydre plan, handling

- hvad sker der med Jonas?

- Hverdag i skoven – samler mad, holder sig skjult, sniger sig af og til ind til byen.
- Prøver at holde fast i virkeligheden
 - Ian lærer normalitet (stavning, matematik, rollespil, gode manerer)
 - Fortæller historier ved bålet om aftenen (digter om skibet, bøvsekonkurrencer mm.)
- Vildsvineangreb – Ian såres.
- Ronnie bliver dårlig (deaktiverer). Dør til sidst.

Indre plan, Jonas

- hvad gør det ved ham?

- Virker mere afklaret. Har accepteret sin 'skæbne'. Eller er på vej til det. Kan fortælle mere sammenhængende og mere fornuftigt.
- Begynder at forholde sig til sin situation. Når han tænker tilbage på noget, spekulerer han fx på om det mon er falske minder.
- Ambivalent: Vil ind til byen – vil langt væk fra byen. Vil se mennesker – vil langt væk fra mennesker.
- Bange – for alt, for vildsvinene, for KB'erne, for skoven, for mørket. "Bange for bare at forsvinde." (s. 63) - Dødsangst
- Tænker på Maria.
- Oplever samhørighed med Ian og Ronnie.
- Erkender at han kun har dem – skal være sammen til deres dages ende.

Fokuspunkter

- Jonas' fortsatte udvikling
- Kommunikation
- Relationer og roller
- Ydre komposition
- Medsyn, bagudsyn

Opgaver

- Fortsætte udviklingslinje.
- Hvad sker der med medsyn og bagudsyn?
- Påbegynd tidslinje (komposition) – hov?
- Gør rede for drengenes indbyrdes relationer og roller – hvilken funktion har de fx i gruppen?
Bliver de ved med det?
- Hvad sker der med den ydre komposition?
(kapitler)
- Find centrale/vigtige tekststeder (nedslag)

Nedslag – et minde

”Jeg kan huske, at jeg var ude at fiske med den mand, der var min far. Jeg har ikke været særlig gammel, for jeg kunne sidde mellem benene på ham (...) Vi kæmpede længe med fisken. Den sprang op af vandet og slog med halen. (...) jeg løftede den op, havde den et øjeblik i favnen, inden den gled fra mig, smuttede mellem hænderne på mig, kom af krogen og forsvandt ud i vandet ... ” (s. 48)

Spørgsmål

- Hvorfor er det lige dette minde han får?
- Kan det læses symbolsk?

Eksempler på elevsvar – to planer:

- "Han har lige tænkt på KB'ernes dragter, og det minder ham måske om fisketuren."
- "Det er på en måde ligesom hans liv: Da han kom hjem fra fodboldkampen i starten af bogen, havde han også vundet en kamp. Han var forelsket og var på vej hjem med en følelse af at det hele bare var rigtigt fedt. Men da han så kom hjem, smuttede det hele også på en måde væk mellem hænderne på ham."
- "Det er også derfor han drømmer den drøm. Nu er det ham den anden der gør alle de ting med Maria som han selv havde drømt om."

Nedslag og spørgsmål

Mig. M.I.G. Må Ikke Glemme

- Hvorfor er det så vigtigt at huske?
- Hvad (hvem?) er det så vigtigt at huske?

Igen et minde - nedslag og spørgsmål

Bager med 'den kvinde, der var min mor.'

- Hvordan er det han taler om sin mor?
- Hvad siger det om Jonas' udvikling at han ikke længere siger 'min mor' og 'min far' (fornægter ikke, men forholder sig)

Nedslag og spørgsmål - nu om en forestilling

Jonas forestiller sig at han er inde i byen og købe slik. Han står i butikken, går på gaden og lægger mærke til alt i detaljer.

- Hvad er forskellen på et minde og en forestilling?
- Hvorfor mon Jonas laver det 'skift'?
- Vi taler om at det for det første gør ondt at tænke på at de minder han har er med mennesker som ikke længere vil kendes ved ham. For det andet er han ikke sikker på om hans minder overhovedet er rigtige.

Eksempel

”Jeg tænkte på alle de gange, jeg selv havde leget på samme opslugte måde. Eller havde jeg? Var det mig eller bare noget, der var blevet placeret inde i mit hoved? Jeg så på børnene, der løb og grinede og råbte med deres skingre stemmer. Var der en kopi blandt dem? Ham der? Eller den pige? En, der ingenting vidste, men som i eftermiddag ville blive hentet for sidste gang. Ikke af mor og far, men af to KB’ere.” (s. 57)

Simpel hovedregning

- Hvor gammel er Jonas? (ca. 14-15 år)
- Hvornår blev han lavet? (for syv år siden)
- Hvor gammel er man når man går i børnehave? (tre til fem år – max seks år)
- Kan Jonas' erindring være ægte? (nej)

Et rigtigt godt spørgsmål

- En elev undrer sig: Hvis det rigtige barn har ligget i dvale i 7 år og Jonas har levet hans liv – hvad så med alle de ting Jonas har oplevet og gjort og lært? Hvordan ved det rigtige barn det?
- Vi tænker tanken til ende og indser at man jo også er nødt til at 'opdatere' det normale barn. Så har man pludselig den situation at det er kopien der har de ægte og virkelige erindringer og originalen der har de falske og 'plantede' erindringer.
- Opdagelsen rykker ved noget, og vi vender tilbage til vores tidligere diskussion om etik: Forskningens fremskridt giver os nogle muligheder for at føre nogle gode intentioner ud i livet, men måske får vi ikke taget højde for alt, og måske er der nogen ting vi ikke skal gøre selvom vi kan.

Nedslag og spørgsmål

– om fjollet og meningsløs opførelse

- Ian terper dansk, matematik, gode manerer.
 - Find eksempler, og forklar hvorfor, han gør det.
- Ronnie opfører et helt lille skuespil da han ringer hjem med håndmikseren (s. 58)
 - Hvordan virker det på dig?
 - I det hele taget?
 - I sammenhængen?
 - Forklar hvorfor du tror han gør det.

Nedslag

- En kopi har forsøgt at dræbe originalen – udtalelse fra ægthedsministeren:

”Ægthedsministeren udtalte, at situationen var under fuld kontrol. (...) Ministeriets beregninger sagde, at om 12 måneder ville 100 procent af alle ægte børn være returneret til deres rigtige hjem og samtlige kopier deaktiveret. Og, tilføjede han, om få år var han sikker på, at man knap nok kunne huske dette lille kopikapitel. Som samfund skulle vi alle sætte pris på, at udviklingen på den måde kunne gøre op med den uretfærdighed, der havde ramt mange forældre. Aktiveringsprogrammet var det smukkeste bevis på, at vi levede i et samfund med frihed og lighed til alle.” (s. 61)

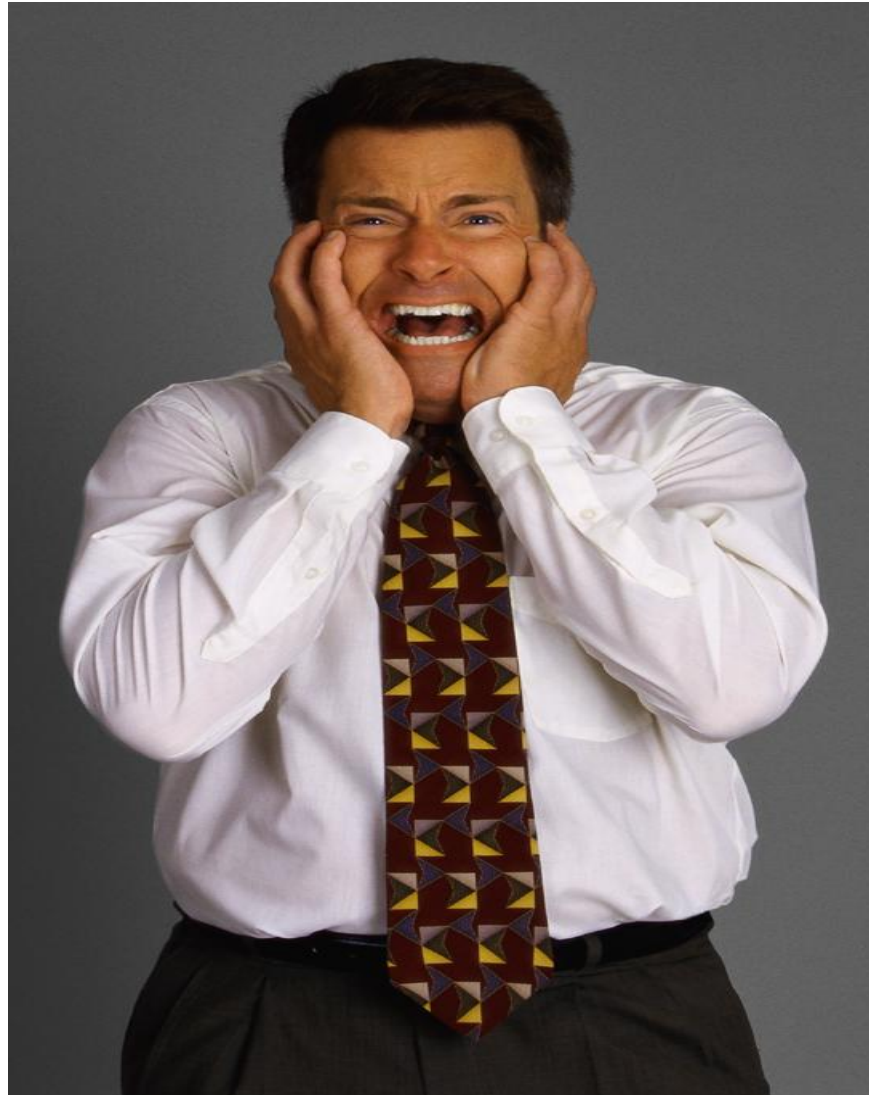
Opsamling – hvad ved vi nu?

- Vi har fundet ud af hvor og hvornår Jonas har fortalt fra! (tidslinje)
- Bagudsynet er ligeså stille blevet afløst af medsyn. Sikkert fordi Jonas er afklaret. Har dog stadig et håb (terper normalitet). Fremstår stærkere. Har overtaget Ians rolle efter skade.
- Kapitler hedder noget andet. Ikke længere roman. Nu virkelighed der skal dokumenteres. Jonas fører logbog.
- Tankevækkende, sørgelig – Ronnie bliver dårlig, men opliver kortvarigt. Glæde, håb, NEDTUR!

Pause

Eleverne slippes løs!

Instruktion

- Lav fortsat stikord til hvert kapitel frem til og med side 128.
- Bestem selv hvordan I vil skabe overblik/organisere resten af bogen (s. 129-165).
- Husk at holde øje med Jonas' fortsatte udvikling. Gør udviklingslinjen færdig. Husk at give eksempler.
- Gør tidslinjen færdig.
- Prøv at sætte handlingen ind i en kontraktmodel.
- Fokuspunkter/områder af særlig interesse noteres og begrundes.

Opsamling – modeller

- Modeller illustrerer tydeligt Jonas' udvikling og afvikling.
- Tragisk, ironisk, uretfærdigt.
- Kontraktmodellen tankevækkende.

Opsamling - Jonas

- Hvad synes I egentlig om Jonas?
 - I starten træls. Forvirrende. Træls at han snakkede til en.
 - Nu sur på hans vegne. Lidt ked af det. Træls slutning.
- Hvilket litterært virkemiddel er der brugt for at få jer til at have det sådan?
 - Jeg-fortæller, taler til os.

Opsamling – organisering

- Svært (umuligt?) at organisere resten af bogen: ”Den falder jo bare fra hinanden!”
 - Øhh, kan vi bruge det til noget måske? Hvad er det der falder fra hinanden? (Jonas) Hvordan kan vi se det? (ydre komposition, sproget).
 - Hvordan vil I begrunde jeres påstand? (konkret billedligt, sætningsanalyse).

Opsamling – særlige områder

- Ian ved godt at han er ved at dø. Det må være forfærdeligt:

”Vi sad lidt i tavshed. Det virker. Sagde han. Hvad virker. Ingen kontakt. Det er effektivt. Hvad mener du. At være uden for. Så virker det helt af sig selv. Hvad virker spurgte jeg igen. Det hele. Når man ikke er en del af det hele. Hvad så. Man deaktiverer sig selv. Vi gør KB’erne arbejdsløse. Men vi lever da. Langsomt men sikkert. Så slår man sig selv ihjel.” (s. 110-111)

Haps!

- Har Ian ikke tidligere talt om noget tilsvarende? (s. 46):

”Det (efemerisk) betyder, at vi forsvinder, sagde Ian. At hvis de ikke fanger os, forgår vi af os selv. Hvordan det? spurgte jeg. Han trak på skuldrene. Måske deaktiverer vi os selv.”

Flere særlige områder

- Jonas finder frem til skibet til sidst! – igen nedtur – sejler ikke, han dør.
 - Hvad er der med det skib? Alle kopier har tilsyneladende hørt om det, og de digter om det når de sidder ved bålet om aftenen. Hvorfor? (Om myters opståen og funktion).

Tekstens temaer

- Udstødelse og fællesskab
- Normalitet og afvigelse
- Falskt og ægte
- Rigtigt og forkert
- Rettigheder og pligter
- Ansvar og omsorg

Tip!

- I stedet for bare at spørge om tekstens temaer, så bed eleverne om at opstille forslag til fordybelsesområder.
- Det tvinger dem automatisk til at forholde sig til tekstens temaer.

Budskab – og hvor ses det?

- Morale?
- Måske mere spørgsmål eller holdninger?
- Rejser mange etiske problemstillinger.

- I det der bliver sagt.
- I modsætningen mellem de sociale og det psykologiske miljø.

Perspektivering

- Religion
- Samfundet
 - Integrationsdebatten
 - Forskning
 - Retssystemet
- Osv. – mere herom senere.

Afgangsprøven

- Hvilke fordybelsesområder kan opstilles på baggrund af arbejdet med romanen?
- Hvilke tekster og andre udtryksformer egner sig til prøveoplæg?
- Hvilke læste tekster egner sig til perspektivering?

Behandles under et

Fordybelsesområder

Et godt fordybelsesområde er formuleret tilstrækkeligt bredt til at eleven ikke er alt for fastlåst og tilstrækkeligt konkret til at eleven ikke drukner.

- Et digt af Michael Strunge
- En tekst eller en anden udtryksform

Forslag til fordybelsesområder

- genre og tema

- En ungdomsroman (?)
- En tekst af Jesper Wung-Sung
- At befinde sig i udkanten
- At være anderledes
- Når verden falder sammen
- En tekst eller en anden udtryksform omhandlende en etisk problemstilling
 - **Kan konkretiseres yderligere**

Fraklip

- Science fiction (på dansk?)
- En science fiction-novelle (på dansk?)
- En science fiction-film (på dansk?)

Jesper Wung-Sung

- ALT! (ikke for langt fra tema i roman)
- *Den sidste henrettelse* (roman)
- *I am here* (essay)
- *Den sidste dag* (novelle)
- Novelle fra samlingen *Trælår*

At befinde sig i udkanten

- *Festival for minoriteter* (essay)
- *Solo – om Jon Nørgaard* (dokumentar)
- Noget om mobning

At være anderledes

- *Drengen i den gamle krop* (dokumentar)
- *Festival for minoriteter* (essay)
- *Familiær mangfoldighed* (essay)
- *Perker* (novellefilm)

Når verden falder sammen

- *Hvis der var krig i Norden*
- *Solo – om Jon Nørgaard* (dokumentar)
- *Perker* (novellefilm)
- *Solsort og snefnug* (novelle fra samlingen)

En tekst eller en anden udtryksform omhandlende en etisk problemstilling

- Wilhelm Freddie? – eller anden kunst
- *Alt er tilladt* (novelle)
- *Unge bag tremmer* (dokumentar)
- *Skal fostre begraves eller blot smides ud?* (artikel)
- Dødsstraf, fostersortering osv.

Tværfagligt samarbejde
med religion
(og samfundsfag)

Samfundsfag

- forbrydelse og straf

- Hvorfor straffer vi?
- Hvad er strafferammen?
- Former for straf (bøde, fodlænke, fængsel osv.)

Religion

Etik – retfærdighed, tilgivelse, barmhjertighed

- Er rigtigt og forkert (det normale) et universelt begreb eller er det noget vi har vedtaget?
- Hvad sker der hvis man glemmer det etiske aspekt når man vedtager noget (lov, tilladelse osv.)
- Er der et element af tilgivelse og barmhjertighed i begrebet straf?
- Kan man se det i vores retssystem?
- Har man forpligtelser over for folk man ikke kan lide?
I så fald hvilke?